

TEKIJÄNOIKEUDET OPETTAJAN TYÖSSÄ

Oulun Norssi
1.10.2025

Mikko Löyttyniemi

 Kopioisto

Mitä kuvia voi käyttää esim. omissa dioissa ja itse tehdyissä opetusmateriaaleissa?

Mitä tekstejä saa kopioida opetuskäyttöön ja miten (esim. oppikirjat, tehtäväkirjat, aikakauslehtien kuvat)?

Mitä videoita/elokuvia voi näyttää oppitunneilla ja mistä lähteistä (suoratoistot, verkkovideot, fyysiset tallenteet)?

MITÄ TEKIJÄNOIKEUS TARKOITTA

TEKIJÄNOIKEUDET OPETUKSESSA

TEKIJÄNOIKEUSTAITOJEN OPETTAMINEN

MITÄ TEKIJÄNOIKEUS TARKOITTAA

TEKIJÄNOIKEUDET OPETUKSESSA

TEKIJÄNOIKEUSTAITOJEN OPETTAMINEN

TEKIJÄNOIKEUSLAKI
ANTAA TEOKSEN
TEKIJÄLLE OIKEUDEN
PÄÄTTÄÄ, MITEN HÄNEN
TEKEMÄÄNSÄ TEOSTA
SAA KÄYTTÄÄ

TEKIJÄNOIKEUSLAKI

- Tekijä luo teoksen.
- Tekijänoikeus kuuluu tekijälle (**henkilö**), joka on luonut teoksen.
- Tekijä saa päättää, miten teosta käytetään.
 - -> *oikeudenhaltija*
- Laki mahdollistaa sen, että luovan työn tekijä voi elää tekemällä luovaa työtä.

TEKIJÄNOIKEUDEN SUOJA

- Suoja syntyy **automaattisesti**
- Tekijänoikeus on voimassa tekijän **elinajan ja 70 vuotta** tekijän kuolinvuoden päättymisestä
 - Vuonna 1955 kuolleiden tekijöiden teosten suoja päättyy 31.12.2025

TEOS?

- Esim. kirja, lehtiartikkeli, oppimateriaali, kuva, kartta, kuvataideteos, sävellys, elokuva, tv-ohjelma, video, tietokoneohjelma
- Teoksen tulee ylittää ns. **teoskynnys**
- Arvioidaan aina tapauskohtaisesti
- omaperäisyysvaatimus:
"itsenäinen ja omaperäinen"

MITÄ TEKIJÄNOIKEUS EI SUOJAA?

- Tekijänoikeus suojaa teoksen ilmenemismuotoa, **ei** sen sisältämää ideaa, tietoa, periaatetta, menetelmää tms.
 - Idea, juoni tai sisältö voidaan toteuttaa uudella, luovalla ja omaperäisellä tavalla
 - Ei kuitenkaan saa kopioida toisen teosta
 - Ei saa olla liian samanlainen kuin alkuperäinen teos

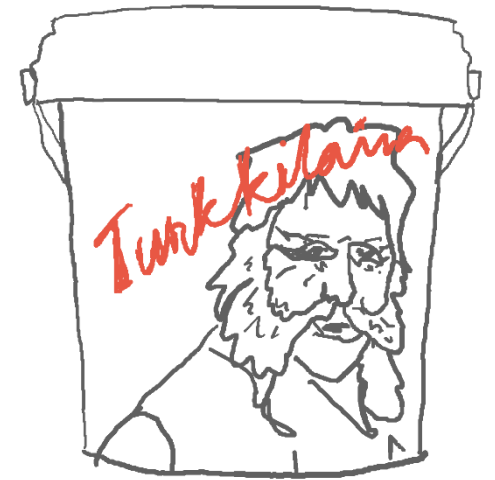
VALOKUVAT

- Tekijänoikeus syntyy kuvan ottajalle – ei kohteelle
- Kuvan käyttöä koskevat muut säännökset
 - Tunnistettava ihminen kuvassa -> henkilötieto
 - Ei saa loukata henkilön kunniaa tai yksityisyyttä
 - Markkinoinnissa ja mainonnassa lupa henkilöltä

[Jugurttipurkkiin päätyneelle kreikkalaiselle muhkea korvaus | Yle Uutiset](#)

[HSL:lle sattui nolo moka: 13-vuotiaan Leevi Heinon ratikkakuva napattiin mainokseen ilman lupaa | Kotimaa | Yle](#)

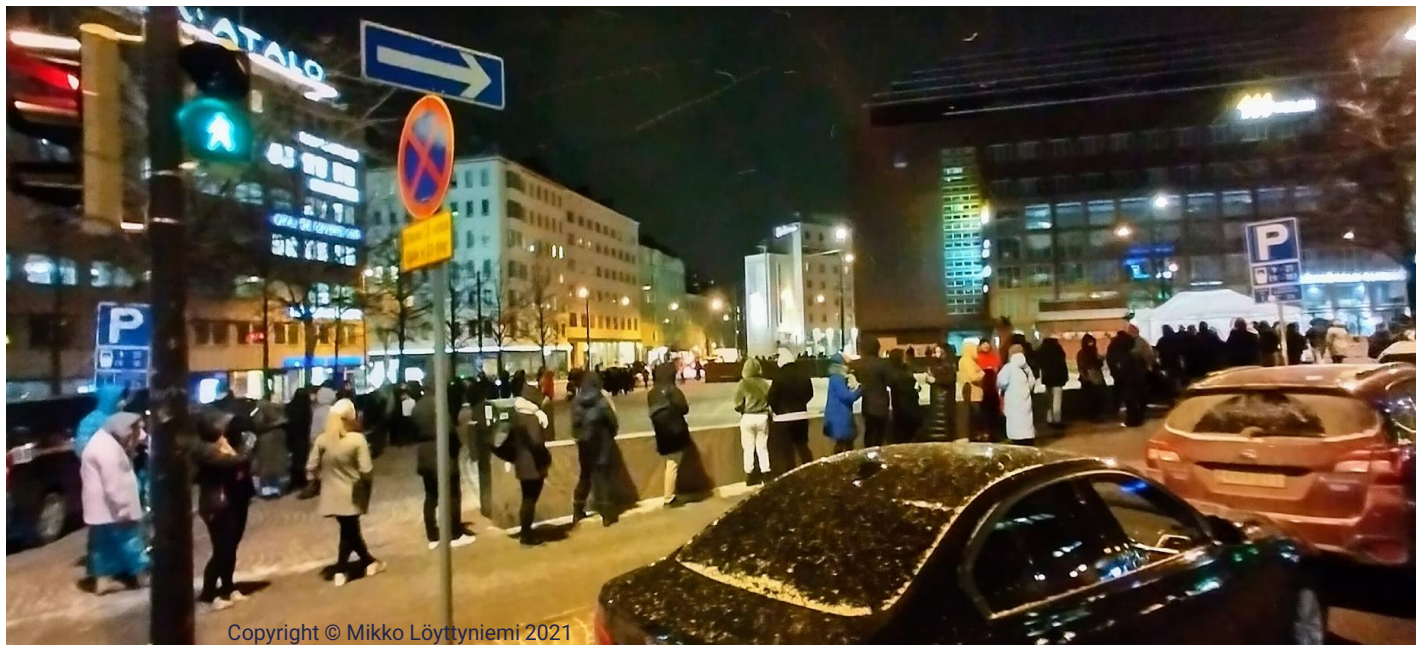
[Korkein oikeus: Ilta-Sanomilla ei ollut oikeutta julkaista kuvakaappausta Kimi Räikkösen Instagram-kuvasta | HS.fi](#)

VALOKUVAT

Julkisella paikalla (vapaa pääsy) saa kuvata – myös ihmisiä

- Tilan haltija voi kieltää kuvaamisen
- Voiko julkaista? - On hyvä tapa pyytää kuvaus- ja julkaisemislupa

Copyright © Mikko Löyttyniemi 2021

LÄHIOIKEUS

suojaa mm.

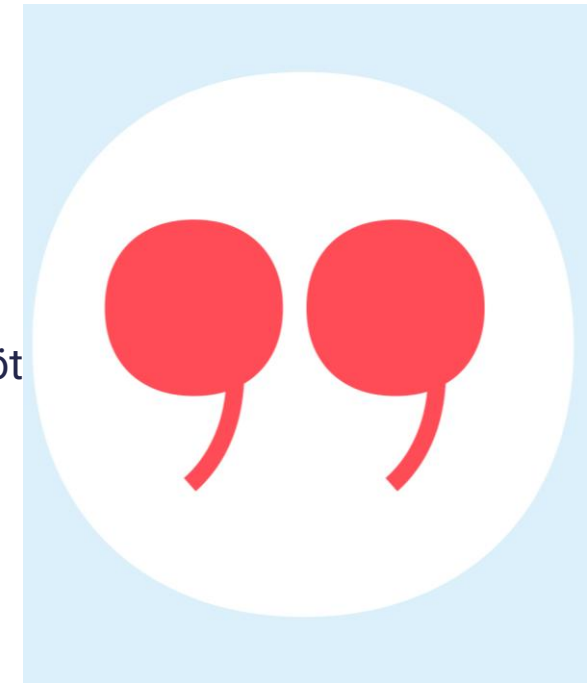
- kuvia, jotka eivät ylitä teoskynnystä.
- luetteloita ja tietokantoja.
- esiintyviä taiteilijoita ja kuvataallennetuottajia.

Räshid "Nasa" Nasretdin kuvasi Paavo Nurmen sytyttämässä olympiatulen 1952. Tekijänoikeusneuvosto (2003:6): ei teosvalokuva, vaan "tavallinen valokuva". Valokuva saa lähioikeuden suojaa, suoja-aika 50v.

SITEERAUS ELI SUORA LAINAAMINEN

- **Siteeraus** julkistetusta teoksesta tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa on sallittua ilman tekijän lupaa.
- Siteerauksella on oltava asiallinen yhteys omaan tekstiin
 - Havainnollistaa ja selventää käsiteltävää asiaa
 - Arvostelemaan ja tieteelliseen tekstiin liittyvä kuva (ns. kuvasitaatti)
 - Siteerausta ei ole oman materiaalin kuvittaminen tai sitaatin käyttö elävöittämään työt
 - Pelkistä sitaateista koostuva työ ei ole lain sallimaa siteeraamista.
- Lähdemerkintä: Tekijän ja teoksen nimi aina mainittava
- <https://kopiraittila.fi/teosten-kaytto/siteeraus/>

YKSITYINEN KÄYTTÖ

- Julkistetusta teoksesta saa valmistaa muutaman kappaleen yksityiseen eli omaan ja perheen käyttöön.
- Yksityiseen käyttöön valmistettuja kappaleita ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen, esimerkiksi niiden myynti on kiellettyä.
- Tietokoneohjelmien ja digitaalisessa muodossa olevien tietokantojen kopiointi ei kuitenkaan ole sallittua edes yksityiskäyttöön.
- Opettaja, kotona vai töissä?

MITÄ JOS KÄYTTÄÄ LUVATTA?

- Tekijänoikeudenhaltijalla on oikeus puuttua luvattomaan käyttöön
- Tekijänoikeudenhaltijalla on oikeus kohtuulliseen hyvitykseen
 - Ei riipu siitä, oliko käyttäjä tietoinen käytön luvattomuudesta
- Tahallisesta tai tuottamuksellisesta käytöstä voi lisäksi tulla
 - vahingonkorvausvastuu
 - rikosoikeudellinen vastuu
 - Tekijänoikeusrikkomus: sakkorangaistus
 - Tekijänoikeusrikos: enintään kaksi vuotta vankeutta

Tehtäväkirjojen kopioimisesta voi tulla kallis lasku oppilaitokselle - Kopiosto

TEKIJÄNOIKEUS

MITÄ TEKIJÄNOIKEUS TARKOITTA

TEKIJÄNOIKEUDET OPETUKSESSA

TEKIJÄNOIKEUSTAITOJEN OPETTAMINEN

MITÄ TEKIJÄNOIKEUS TARKOITTA

TEKIJÄNOIKEUDET OPETUKSESSA

TEKIJÄNOIKEUSTAITOJEN OPETTAMINEN

MITEN SAAN KÄYTTÄÄ TOISTEN TEOKSIA?

KYSYMYKSIÄ

Opettaja lainaa kirjastosta Olympialaisia käsittelevän kirjan.
Saako opettaja skannata 11 sivun osion panhelleenisista kisoista ja kreikkalaisista jumalista ja jakaa sen oppilailleen Teamsissa?

A) kyllä

B) ei

C) opettaja voi kopioida sivut paperille, muttei jakaa sähköisesti

Lupaehdot uusittu 1.1.2023

Voit tulostaa lupataulun (A4)
tästä linkistä

Kopiointiluvalla täydentävää materiaalia opetukseen

Korkeakoulut

Lupaehdot uusittu 1.1.2023

[korkeakoulujen-kopiointilupaesite.pdf](#)

KORKEAKOULUJEN KOPIOINTILUPA

Julkaisuista kuten kirjasta tai lehdestä saat kopioida, tallentaa ja tulostaa enintään 20 kuvaa tai skannattua korkeintaan 20 %, kuitenkin enintään 20 sivua.

Verkkosivulta saat kopioida, tallentaa ja tulostaa enintään 20 kuvaa tai skannattua korkeintaan 20 %, kuitenkin enintään 20 sivua.

Artikkelin, mainoksen tai esitteen saat kopioida, tallentaa ja tulostaa kokonaisuudessaan, kuitenkin enintään 20 artikkelia samasta lehdestä tai verkkolehdestä.

Nuotteista ja laulun sanoista saat kopioida, tulostaa ja skannata korkeintaan 10 sivua, kuitenkin enintään puolet julkaisusta.

Tutkimusta varten saat kopioida tekstin ja julkaisija tutkimuksen edellyttämässä laajuudessa.

Nämä lupaehdot koskevat saman kurssin tai opintokokon aikana yhden opettajaryhmän jakamasi aineiston.

 Kopiointiluvalla ei saa kopioida	- tekstejä ja rakastuskirjeitä - luottamuksellista digitaalista aineistoa - digitaalista suostumusta - digitaalista standardia - tekstejä digitaalisesta aineistosta, josta voidaan ottaa osittain tai kokonaan, kuten PDF-tiedosto, josta otetaan tai ei oteta.	- yksityishenkilöiden tekemiä tekstejä, joihin ei ole julkaisun oikeutta - tekstejä, joihin ei ole julkaisun oikeutta - tekstejä, joihin ei ole julkaisun oikeutta - tekstejä, joihin ei ole julkaisun oikeutta	- Et saa tehdä kopioidusta teksteistä, julkaisusta tai niiden osista aineistopankkia tai tietokantaa. - Tarkennetut lupaehdot: www.kopioisto.fi/korkeakoululupa	 Kopioistolla ei saa korvata alkuperäisen materiaalin tai kopiointiluvan korvausta.
---	--	---	---	--

[Tulosta lupataulu \(A3\) tästä linkistä](#)

Tekijöiden asialla

Varmistamme, että luovan alan ammattilaiset saavat heille kuuluvat korvaukset teostensa käytöstä.

90 000

kotimaista luovan työn tekijää antanut valtuutuksen

46 M€

jaettavaksi luovan työn tekijöille ja kustantajille vuoden 2024 tuotoista

Käyttäjien apuna

Mahdollistamme tekijänoikeuden suojaamien teosten vaivattoman ja vastuullisen käytön oppilaitoksissa, yrityksissä ja julkishallinnossa.

Kopiointi
voi olla mm.
valokopiointia,
skannaamista,
tulostamista,
tallentamista,
valokuvan tai
kuvakaappauksen
ottamista
aineistosta.

20

20

OPPILAITOSTEN KOPIOINTILUPA

Tarkemmat
lupaehdot:
[kopiosto.fi/
oppilaitoslupa](https://kopiosto.fi/oppilaitoslupa)

20

Julkaisusta, esimerkiksi kirjasta, saat kopioida korkeintaan 20 %, kuitenkin enintään 20 sivua.

20

Verkkosivulta saat kopioida enintään 20 kuvaa tai A4-kokoa vastaavaa sivua.

20

Artikkelin, mainoksen tai esitteen saat kopioida kokonaisuudessaan, kuitenkin enintään 20 artikkelia samasta lehdestä tai verkko-lehdestä.

10

Nuoteista ja laulun sanoista saat kopioida korkeintaan 10 sivua, kuitenkin enintään puolet julkaisusta.

Kopioinnilla tarkoitetaan valokopiointia, skannaamista, tulostamista ja tallentamista. Myös digitaalinen kopiointi, kuten valokuvan tai kuvakaappauksen ottaminen aineistosta on kopiointia.

Yllä olevat sivumäärät koskevat opetusryhmässäsi oppijaa kohden jakamaasi aineistoa.

Varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa saat siis **yhden lukuvuoden aikana** kopioida **samasta julkaisusta** yllä olevien sivumäärien rajoissa aineistoja kullekin oppilaalle.

Toisella asteella ja vapaassa sivistystyössä saat kopioida opiskelijoille yllä olevien sivumäärien rajoissa aineistoja **yhden kurssin tai opintojakson aikana**.

Kopiointiluvalla et saa kopioida

- tehtävä- ja ratkaisukirjoja
- kustantajan digitaalisia oppimateriaaleja
- digitaalisia nuottijulkaisuja
- digitaalisia standardeja
- teoksia SFS Online -palvelusta tai Rakennustiedon digitaalisista palveluista
- yksityishenkilöiden tekemiä teoksia, joita nämä jakavat somessa tmv.
- teoksia, joiden kopioinnin oikeudenhaltija on kieltänyt Ks: www.kopiosto.fi/ kieltolista

Et saa tehdä kopioituista teoksista, julkaisuista tai niiden osista aineistopankkeja tai tietokantoja.

Kopioinnilla et saa korvata alkuperäisen materiaalin tai käyttöoikeuden hankintaa.

Tilaa
uutiskirjeemme!
uutiskirje.kopiosto.fi

 Kopioisto

 Kopioisto

Saat käyttää kopioita

- tavanomaisen opetus- ja oppimateriaalin **lisämateriaalina**
- **osana** itse laatimaasi **materiaalia** ja koetta
- osana oppilaitoksen **pääsykoetta**
- osana oppijan **projekti- tai harjoitustyötä**
- oppilaitoksen sisäisessä hallintotoiminnassa

Oppilaitosten luvat - Kopiosto

Kopiointiluvalla et saa

- **Korvata** alkuperäisen materiaalin tai käyttöoikeuden hankintaa
- **Tehdä** kopioista **aineistopankkeja** tai tietokantoja oppilaitoksen oppijoille tai henkilökunnalle
- Jakaa tai julkaista kopioita **avoimesti** internetissä tai käyttää teoksia muussa julkaisutoiminnassa

KOPIOINTILUPA

Uudet lupaehdot yksityiskohtaisesti linkkien takana:

Korkeakoulut

kopiosto.fi/korkeakoululupa

Oppilaitokset

kopiosto.fi/oppilaitoslupa

Nuottien ja laulun sanojen kopiointia koskevat täydentävät ehdot

[Nuottien-taydentavat-ehdot.pdf \(kopiosto.fi\)](https://kopiosto.fi/Nuottien-taydentavat-ehdot.pdf)

Kaikki Kopioston luvat

kopiosto.fi/luvat

kopioisto.fi/luvat

Muista merkitä lähde ja tekijä

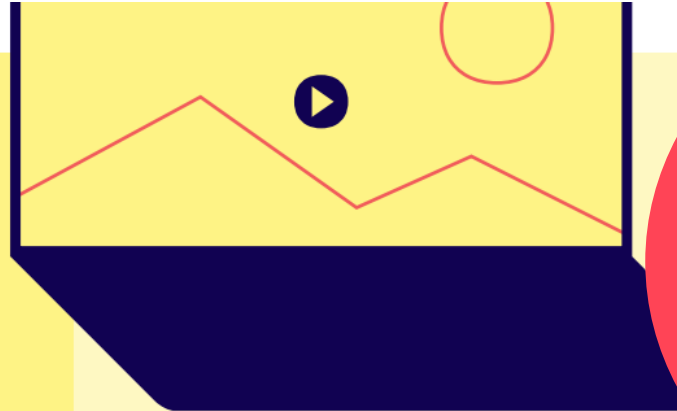
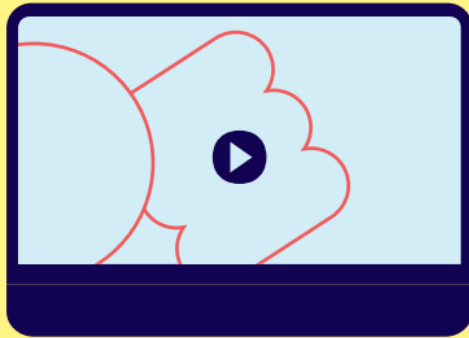
Kun kopioit tai käytät teoksia, muistathan merkitä kopioon tai teoksen yhteyteen tekijän ja teoksen, esimerkiksi kirjan, lehden tai verkkosivun, nimen hyvän tavan mukaisesti.

AINEISTON JAKAMINEN JULKISESTI

Jos haluat jakaa kopioitua (tai skannattua) aineistoa **avoimesti** omaa opetusryhmää laajemmalle yleisölle (usein esim. hankemateriaalit), **tarvitset tekijänoikeudenhaltijoiden luvat** teosten käyttöön ja jakamiseen.

- tekijä on voinut joissakin tilanteissa antaa luvan CC-lisenssillä
- **linkkejä** voi tehdä verkossa vapaasti ja luvallisesti olevaan aineistoon

TV-OHJELMIEN KÄYTTÖLUPA

Tv-ohjelmien käyttöluvalla opettaja voi

- **tallentaa ja esittää** tv-ohjelmia seuraavilta kanavilta:
Yle TV1, Yle TV2, Yle Teema & Fem,
MTV3, Nelonen, Jim, Liv ja Hero
- **esittää** ohjelmia seuraavista suoratoistopalveluista
 - Yle Areena
 - Elävä arkisto
 - MTV Katsomo (maksuton)
 - Ruutu (maksuton)

HUOM! Suoratoistopalvelujen ohjelmia ei saa tallentaa.

Muista!

Luvalla ei saa esittää tai tallentaa mainoksia eikä elokuvia.

Lupa ei kata koulujen kerhotoimintaa eikä iltapäiväkerhotoimintaa.

Koskee
varhaiskasvatusta, esi- ja
perusopetusta,
lukiokoulutusta, maksutonta
ammatilliseen perustutkintoon
johtavaa koulutusta sekä
valtionosuutta saavia taiteen
perusopetusta antavia
oppilaitoksia.

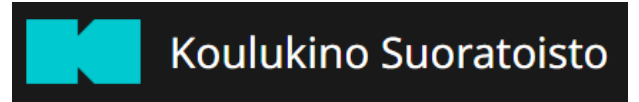
Tutustu tarkemmin: Tv-ohjelmien käyttö opetuksessa – Kopiosto

ELOKUVAT OPETUKSESSA

Elokuvien esittämiseen tulee oppilaitoksen hankkia lupa

- Elokuvalisenssi (laaja repertuaari kotimaisia ja ulkomaisia elokuvia)
- elokuvalisenssi.fi
- Koulukinon Suoratoisto -palvelu (palvelun sisältämät dokumentit ja lyhytelokuvat)
- [Ohjeet – Koulukinosuoratoisto](#)

Vinkki:

- KAVI:n [Elokuvapolku](#) ja [Elonet-palvelun](#) sisältöjä saa käyttää ei-kaupallisessa opetuksessa vapaasti

2

Mikäli lupaa ei ole tarjolla, voit käyttää teosta opetuksen havainnollistamiseen

ei-ansiotarkoituksessa tapahtuvassa opetuksessa.

Jos teoksen käyttöön on tarjolla lupa, tulee lupa hankkia.
Teosta saa tällöin käyttää luvan ehtojen mukaisesti.

- lupia ovat esim. kopiointilupa, elokuvalisenssi, tv-ohjelmien käyttö lupa

VERKKOVIDEOT – UUDISTUS 2023

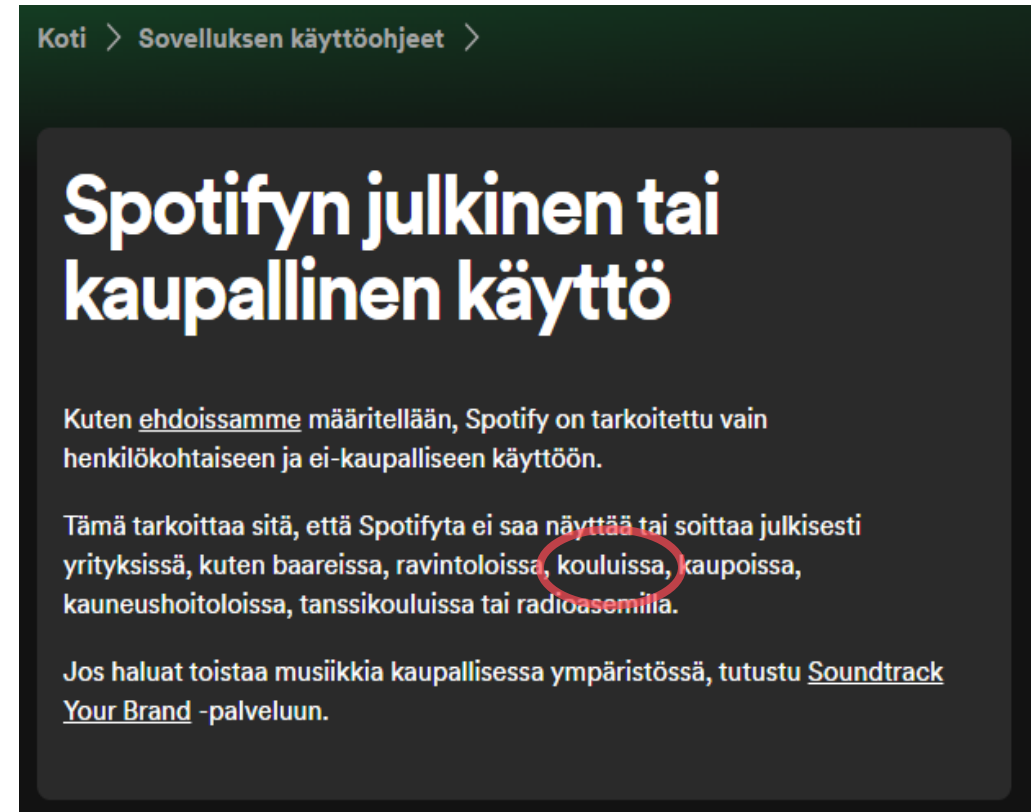
- **Mikäli teoksen käyttöön ei ole saatavilla lupaa**, (esim. netissä oleva video) uusi laki mahdollistaa teoksen käytön opetuksen havainnollistamiseksi.
- Havainnollistaminen tarkoittaa käytännössä teoksen osien tai otteiden käyttöä opetuksessa.
- Jos teos on lyhyt tai suppea, voi olla sallittua käyttää kokonaista teosta.
- Tekijänoikeuslain osittaisuudistus tuli voimaan 3.4.2023

Saako YouTube -videoita käyttää opetuksessa? - Mediataitokoulu
Opettajan arki helpottuu – päivitetty tekijänoikeuslaki voimaan

MUSIIKIN KÄYTTÖ OPETUKSESSA

- Musiikkia saa soittaa ja esittää oppitunnilla ilman lupaa
 - Huom! Spotify Free / Premium tarkoitettu henkilökohtaiseen käyttöön
 - Muu kuin opetustilanne (konsertit, juhlat jne.)
 - Kunnat hankkineet tarvittavat luvat kuntasopimuksella
 - Muut oppilaitokset voivat hankkia luvan Musiikkiluvat.fi-palvelusta
- Musiikin käyttöön etäopetuksessa tarvitaan erillinen lupa
 - Teostosta ja Musiikkiluvat.fi-palvelusta
- Musiikin tallentamiseen osaksi omaa videota tarvitaan lupa
 - Tekijänoikeudesta vapaa musiikki tai CC-lisenssillä jaettu musiikki
 - Verkossa ja sovelluksissa aineistopankkeja, joiden käyttöehdot ratkaisevat käyttöoikeudet
 - Kuntasopimuksessa voitu hankkia lupa musiikin tallentamiseen tietyissä tilanteissa

MUSIIKKI OPETUKSESSA

Spotifyn julkinen tai kaupallinen käyttö - Spotify

MUSIIKIN KUNTASOPIMUS

Kunnallisen koulun ei tarvitse itse hankkia lupaa musiikin esittämiseen koulun tapahtumissa ja juhlissa

- Kunnat ovat tehneet musiikin käyttöä koskevan sopimuksen Teoston ja Gramexin kanssa
- Kuntasopimus ei koske yksityisiä kouluja ja oppilaitoksia eikä musiikkioppilaitoksia eikä konservatorioita
- Kuntasopimukset eivät myöskään koske vanhempainyhdistysten tms. järjestämää toimintaa
- Musiikkioppilaitoksia ja konservatorioita edustavat liitot ovat sopineet musiikin käyttöluvasta Teoston ja Gramexin kanssa
- Yksityiset koulut voivat hankkia luvan Musiikkiluvat.fi-palvelusta

Kuntasopimus ei kata musiikin käyttöä verkossa (nettisivut, alustapalvelut, some-kanavat)

- Oppilaitosten on aina hankittava erillinen lupa musiikin käyttöön verkossa ja etäopetuksessa

Lue lisää kuntasopimuksesta:

<https://www.teosto.fi/musiikin-kayttoluvat/hanki-lupa/musiikki-kunnan-toiminnassa/>

<https://www.musiikkiluvat.fi/musiikki-kunnan-toiminnassa/>

TEKOÄLY

Tekijänoikeuslaissa ei ole sääntelyä tekoälystä

Tekoälyn avulla luodun sisällön tekijänoikeussuoja

- Toistaiseksi ei ole yksiselitteistä vastausta siihen, voisiko henkilö saada tekijänoikeuden tekoälyavusteisesti luomaansa sisältöön, jos tekijä on muokannut sisältöä myös itse.

Sisällön syöttäminen tekoälysovellukseen

- Laki ei salli tekijänoikeuden suojaaman aineiston syöttämistä tekoälysovellukseen ilman tekijänoikeuden haltijan lupaa.
- Jos tekijänoikeudella suojattua sisältöä syötetään tekoälyohjelmaan, on kyse kopioinnista eli kappaleen valmistamisesta.
- Tekoälysovellusten käyttöehdoissa vastuu asetetaan usein käyttäjälle.

Pelaa ja opi	Opettajalle	Teosten käyttö	Tekijänoikeustietoa
Peruskoulu	Opetusvinkit	Teosten käyttöluvut	Mitä tekijänoikeus suojaa
Lukio	Digiosaamisen tavoitteet	Kuvien käyttö	Miten tekijänoikeussuojaa saa
Ammatillinen koulutus	Opettajan materiaalipankki	Kirjallisten teosten käyttö	Tekijänoikeuden voimassaolo
Opettajan koulutus	Mobiilipelit	AV-teosten käyttö	Mitä oikeuksia tekijä saa
Korkeakoulu	Työpajaohjeet	Musiikin ja nuottien käyttö	Teoksen muokkaaminen ja parodia
Helpolla suomella	Videomateriaalit	Näytelmien käyttö	Tekijänoikeuksista sopiminen
Videuhuone	Sivuston käyttöohjeet	CC-lisenssi	Opettajan tekijänoikeus
Osaamismerkit	Hyödyllisiä linkkejä	Opetuksen havainnollistaminen	Opettajan tekijänoikeus
Oman tuottamisen polku		Siteeraus	Tekijänoikeus
Tekijänoikeussanasto		Yksityinen käyttö	Tekijänoikeuden loukkaus
		Usein kysyttyä teosten käytöstä	Tekijänoikeusjärjestöt
			Usein kysyttyä tekijänoikeudesta

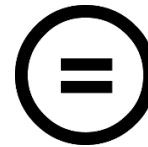
<https://kopiraattila.fi/tekijanoikeustietoa/tekoaly-ja-tekijanoikeus/>

CREATIVE COMMONS -LISENSSI

- CC-lisenssillä tekijä antaa tietynsisältöisen vastikkeettoman käyttöoikeuden
- CC-lisenssi ilmaistaan sekä symbolilla että kirjainlyhenteellä
 - Kun ryhdyt käyttämään CC-lisenssoituja kuvia varmista ensin, että ymmärrät, mitä eri lisenssit ja niiden yhdistelmät tarkoittavat.
 - Jos oma materiaalisi sisältää toisten tekemiä teoksia, sinulla tulee olla oikeus liittää CC-lisenssi näihin sisältöihin
- Lisenssiehdoista riippuu käyttöoikeuden laajuus
 - Sallittua vain CC-lisenssiehtojen mukainen käyttö
- Varmista, että aineisto luvallisesti verkossa
 - Käyttäjällä vastuu
- Lisätietoa CC-lisenssistä: www.creativecommons.fi

CC BY - Teosta saa vapaasti käyttää ja muokata edellyttäen, että alkuperäisen teoksen tekijän nimi mainitaan.

ND-ehto kieltää teoksen muokkaamisen. Teosta saa käyttää sellaisenaan

NC-ehto kieltää teoksen käytön kaupallisessa tarkoituksessa.

SA-ehto edellyttää, että jos muokkaat teosta, tulee muokattu teos jakaa samoilla CC-lisenssiehdoilla. Jos ei muokkaa teosta, ei tarvitse jakaa omaa työtä CC-lisenssillä.

CC0 – Teosta saa käyttää ja muokata vapaasti.

OPETTAJAN TEKEMÄ MATERIAALI

- **Tekijänoikeus on tekijällä eli opettajalla, ellei toisin sovita**
 - Jos kyse teoskynnyksen ylittävstä teoksesta
 - Jos itsenäisiä valintoja yhdistämällä teoksia tai teosten osia aikaansaa kokoomateoksen
- Tekijänoikeus opettajan tekemään materiaaliin **ei siirry automaattisesti** työnantajalle
- Tekijä voi halutessaan luovuttaa sopimuksella tekijänoikeutensa tekemäänsä materiaaliin kokonaan tai osittain
 - Työsopimuksessa tai tekijänoikeuksien luovutussopimuksessa voidaan sopia tekijänoikeuksien siirtymisestä työnantajalle
 - Voit luovuttaa vain sellaisia oikeuksia, jotka sinulla itselläsi ovat
- Opettajan tekijänoikeudet (OAJ)

MITEN SAAN KÄYTTÄÄ TEOKSIA?

MITÄ TEKIJÄNOIKEUS TARKOITTA

TEKIJÄNOIKEUDET OPETUKSESSA

TEKIJÄNOIKEUSTAITOJEN OPETTAMINEN

MITÄ TEKIJÄNOIKEUS TARKOITTA

TEKIJÄNOIKEUDET OPETUKSESSA

TEKIJÄNOIKEUSTAITOJEN OPETTAMINEN

DIGITAALISEN OSAAMISEN KUVAUKSET

Vuosiluokilla 3–6 oppilas...

...tietää, mitä vastuullinen toiminta tarkoittaa. Hän toimii vastuullisesti ja sääntöjä noudattaen digitaalisissa palveluissa.

...tuntee tekijänoikeuksien perusperiaatteet ja ymmärtää niiden kunnioittamisen tärkeyden.

...hallitsee CC (Creative Commons) -lisenssijärjestelmän tai vastaavan perusperiaatteet ja noudattaa niitä.

...tutustuu ja käyttää vuorovaikutuksellisia digitaalisia palveluja turallisessa ympäristössä ikärajan huomioiden.

...ymmärtää teknologian käyttöön liittyvien valintojen vaikutuksia kestävään tulevaisuuteen.

...harjoittelee lähdekritiikkiä. Hän opettelee arvioimaan tiedon ja tietolähteiden luotettavuutta.

...harjoittelee lähteiden käyttöä ja niiden merkintää.

...tunnistaa erilaisia tekstilajeja monimediaisessa ympäristössä.

...tunnistaa teknologiaan liittyviä eettisiä ja moraalisia kysymyksiä.

...on kiinnostunut laitteiden elinkaaresta ja teknologiaan liittyvästä kiertotaloudesta.

...osoittaa kiinnostusta vastuullisuuteen digitaalisissa ympäristöissä.

Vastuullisuus ja turvallisuus - Uudet lukutaidot

DIGITAALISEN OSAAMISEN KUVAUKSET

Vuosiluokilla 7-9 oppilas...

...tuntee tekijänoikeudet. Hän noudattaa tekijänoikeuslakia ja tuntee lain rikkomisen seuraukset.

...ymmärtää tekijänoikeuksiin liittyvää liiketoimintaa.

...soveltaa CC (Creative Commons) -lisenssijärjestelmää tai vastaavaa. Hän tiedostaa, että on olemassa muitakin lupajärjestelmiä.

...tuntee hakukoneiden ja tietokantojen tapaa toimia ja tuottaa tietoa.

...ymmärtää teknologiaan liittyviä mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

...käyttää sosiaalisen median sovelluksia ikärajojen mukaisesti ja ymmärtää vastuunsa niissä toimimisessa.

...ymmärtää sosiaalisen median merkitystä yksilölle ja yhteiskunnallisesti.

...tiedostaa teknologian käytön ja omien valintojen vaikutukset ympäristöön. Hän pyrkii omalla toiminnallaan edistämään kestävää tulevaisuutta.

...pohtii ja keskustelee teknologiaan liittyvistä eettisistä ja moraalisisista kysymyksistä.

...osaa merkitä lähteet asianmukaisesti.

...tunnistaa tekijänoikeuksien lisäksi myös patentin, tavaramerkin ja mallisuojan ja ymmärtää niihin liittyviä oikeuksia.

...osaa raportoida verkossa näkemänsä haitallisen tai vaarallisen sisällön palvelun ylläpitäjälle.

...osaa ikärajojen puitteissa käyttää sosiaalisen median mahdollisuuksia hyödykseen opiskelussa.

Vastuullisuus ja turvallisuus - Uudet lukutaidot

Kaikki, mitä opettajan tarvitsee tietää tekijänoikeuksista

Kopiraittilan materiaalit

- Pelejä ja tehtäviä tekijänoikeuksien oppimiseen
- Tekijänoikeusopas ja oppilaitosluvat
- Materiaalipankki, jossa pedagogista materiaalia opettajalle
 - muistilistoja projektitöihin
 - lähdemerkintämallit
 - muistilistakone
 - oman tuottamisen polku
 - opetustuntivinkit jne.

www.kopiraittila.fi

- maksuton palvelu suomeksi ja ruotsiksi
- omat materiaalit eri koulutusasteille

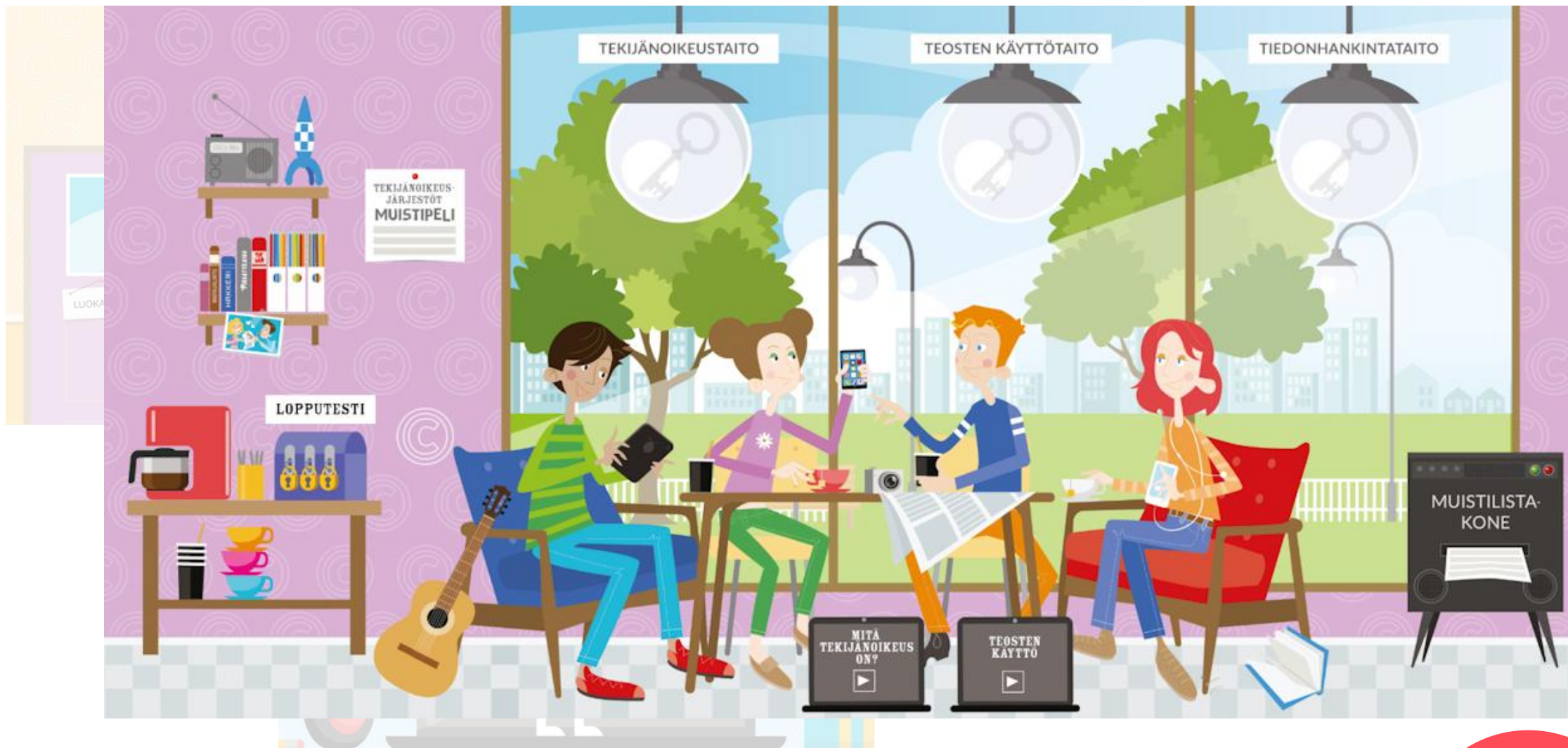
www.kopiraittila.fi

www.kopiraittila.fi

www.kopiraittila.fi

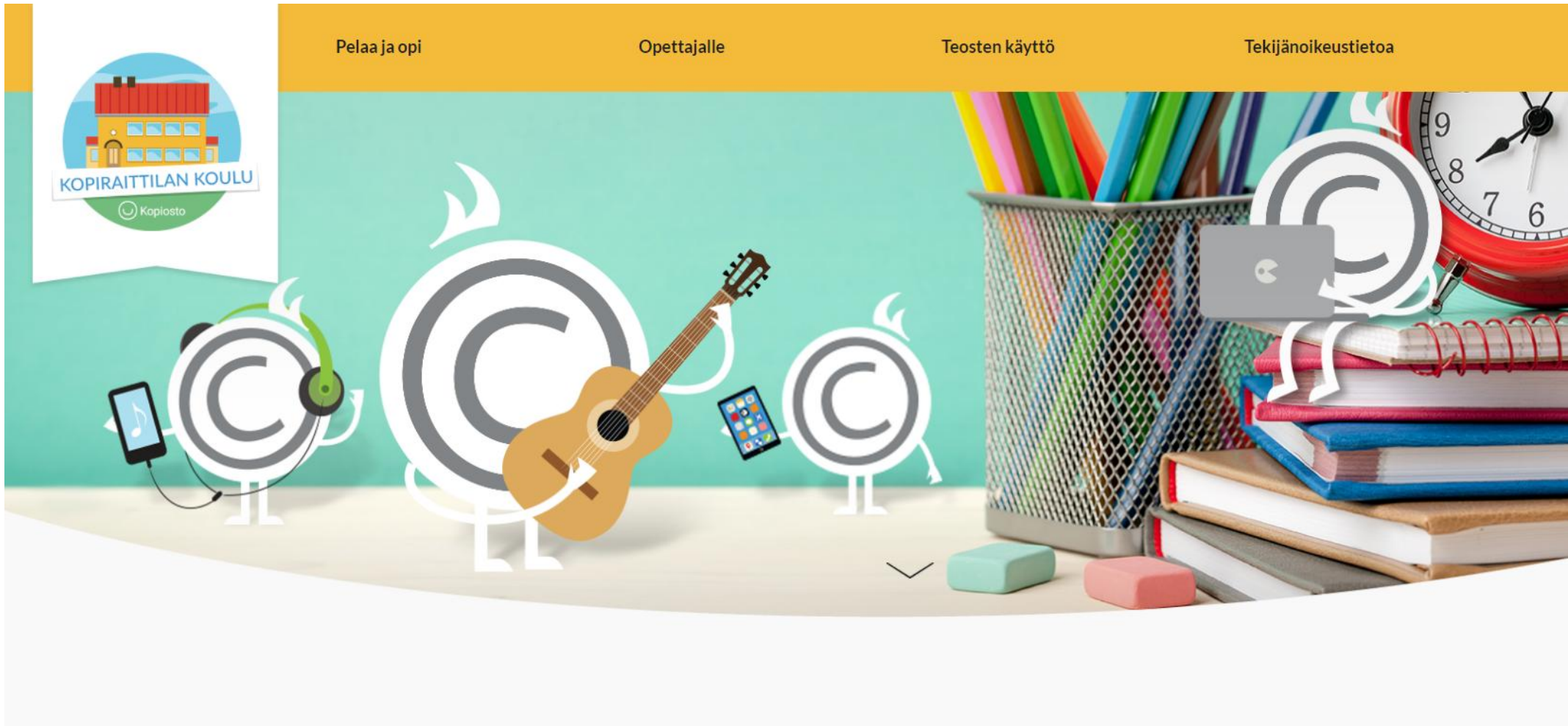

www.kopiraittila.fi

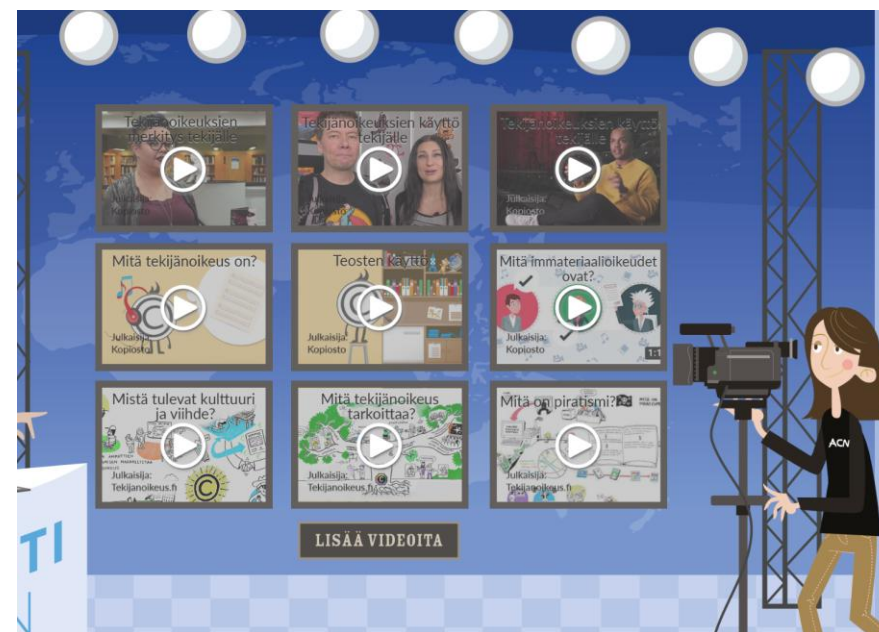

KOPIRAITILAN KORKEAKOULU

KOPIRAITILA

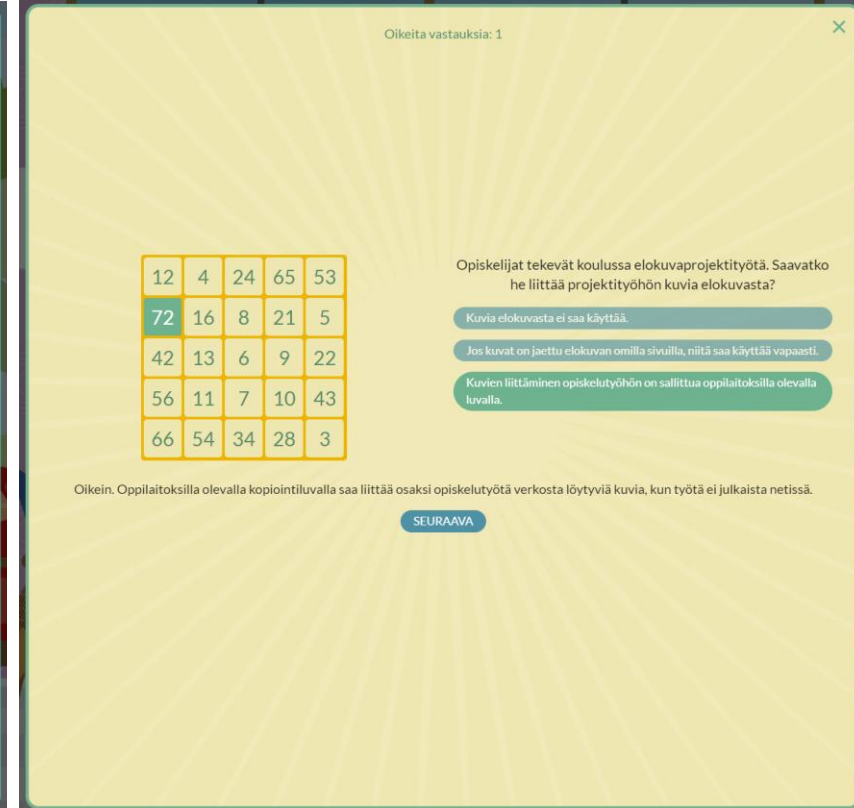
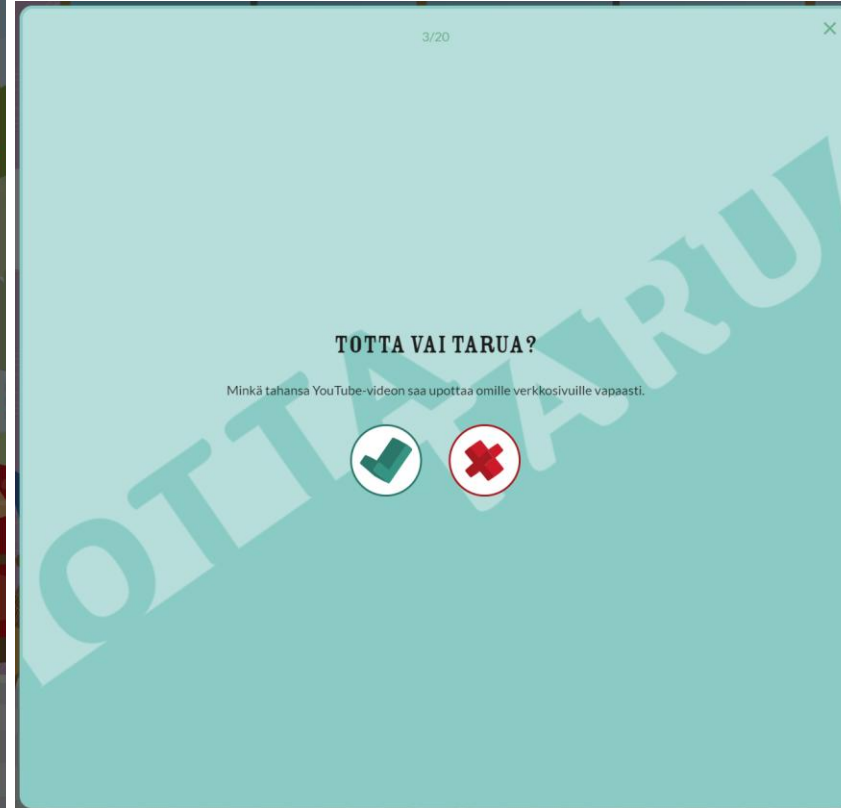
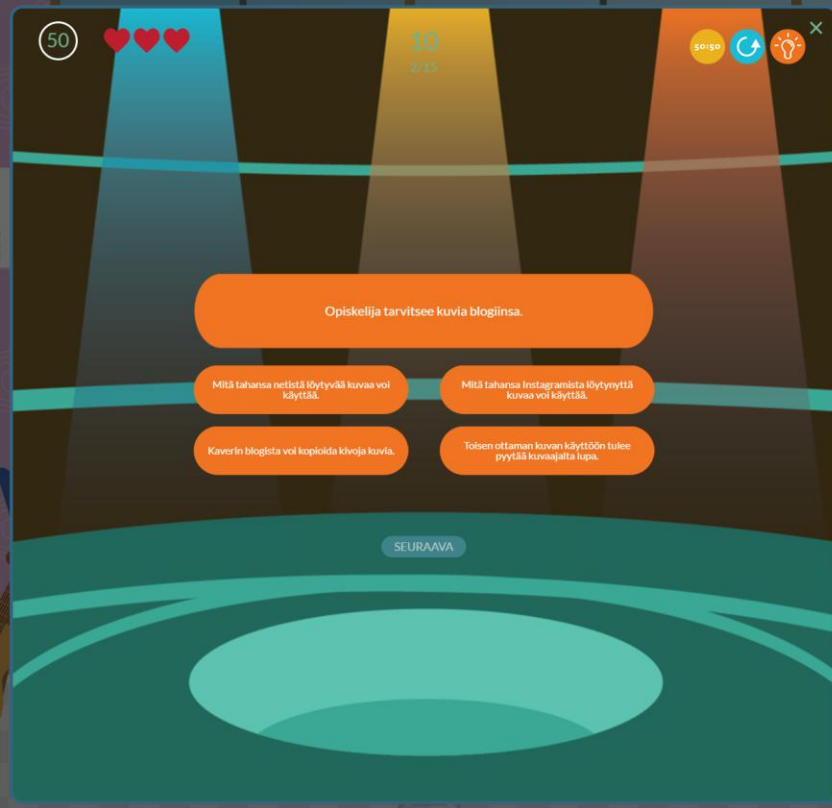
KOPIRAITILAN VIDEOHUONE

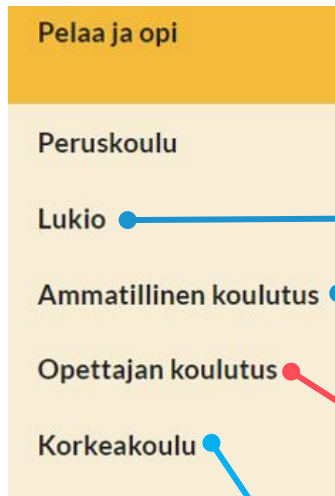

Pelaa ja opi	Opettajalle	Teosten käyttö	Tekijänoikeustietoa
Peruskoulu	Opetusvinkit	Kuvien käyttö	Mitä tekijänoikeus suojaa
Lukio	Opettajan materiaalipankki	Kirjallisten teosten käyttö	Miten tekijänoikeussuojaa saa
Ammatillinen koulutus	Mobiilipelit	AV-teosten käyttö	Tekijänoikeuden voimassaolo
Opettajan koulutus	Työpajaohjeet	Musiikin ja nuottien käyttö	Mitä oikeuksia tekijä saa
Korkeakoulu	Videomateriaalit	Näytelmien käyttö	Teoksen muokkaaminen
Helpolla suomella	Sivuston käyttöohjeet	Oppilaitosluvat	Tekijänoikeuksista sopiminen
Videuhuone	Hyödyllisiä linkkejä	CC-lisenssi	Opettajan tekijänoikeus
Osaamismerkkit	Kilpailut	Siteeraus	Oppilaan tekijänoikeus
Oman tuottamisen polku	Ajankohtaista	Yksityinen käyttö	Tekijänoikeuden loukkaus
Tekijänoikeussanasto		Usein kysyttyä teosten käytöstä	Tekijänoikeusjärjestöt
			Usein kysyttyä tekijänoikeudesta

www.kopiraittila.fi

OSAAMISMERKIT KOPIRAITTISSA

- Opiskelijan **Tekijänoikeustaituri**-osaamismerkki

- Lukion ja Ammatillisen koulutuksen osiot Kopiraattilassa

- Opettajan **Tekijänoikeustaituri**-osaamismerkki

- Opettajaopiskelijat, peruskoulun ja toisen asteen opettajat, varhaiskasvattajat
- [Kopiraattilan Opettajankoulutus –osio](#)

- Kopiraattilan korkeakoulun **Expert**-osaamismerkki

- Kaikki opettajat ja korkeakouluopiskelijat
- www.kopiraattila.fi/korkeakoulu

Immateriaalioikeudet

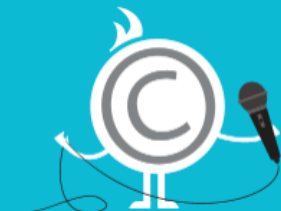
Ensimmäisessä osiossa käydään läpi, mitä erilaisia immateriaalioikeuksia on ja mitä ne suojaavat. Mihin immateriaalioikeudet perustuvat ja miksi niillä on merkitystä?

[Siirry](#)

Tekijänoikeudet

Tässä osiossa käydään läpi, mitä on tekijänoikeus. Millainen luovan työn tuotos voi saada tekijänoikeussuojaa? Kenelle tekijänoikeus syntyy? Mitä tekijänoikeus tarkoittaa?

[Siirry](#)

Tekijänoikeuksien luovuttaminen

Tekijänoikeus syntyy tekijälle. Tekijä voi luovuttaa tekijänoikeuksiaan kokonaan tai osittain. Tässä osiossa käydään läpi tekijänoikeuksien luovuttamiseen liittyviä kysymyksiä. Miten tekijänoikeuksia voidaan luovuttaa? Syntykö työnantajalle oikeuksia työntekijän tekemiin teoksiin tai korkeakoululle opiskelijoiden tekemiin harjoitus- ja opiskelutöihin?

[Siirry](#)

Teosten käyttö

Tässä osiossa opit, millaisia käyttöluvia on, ja milloin saat ottaa teoksista lainauksia tai kopioida omaan käyttöösi. Mitä CC-lisenssi tarkoittaa? Mitä sinun on hyvä tietää, jos joku haluaa käyttää sinun tekemäsi teosta?

[Siirry](#)

Oma tuottaminen

Tässä osiossa käydään läpi, miten voin hyödyntää erilaisia aineistoja omassa tuottamisessa. Oma tuottamista on esimerkiksi opintosuorituksen, kuten esseen, harjoitustyön tai oppinnäytetyön tekeminen. Omaan tuottamiseen liittyvät keskeisesti myös tiedonhankinta, tiedonhaku, tiedon arviointi, eri lähteiden vertailu, lähdekritiikki ja lähdemerkinnät.

[Siirry](#)

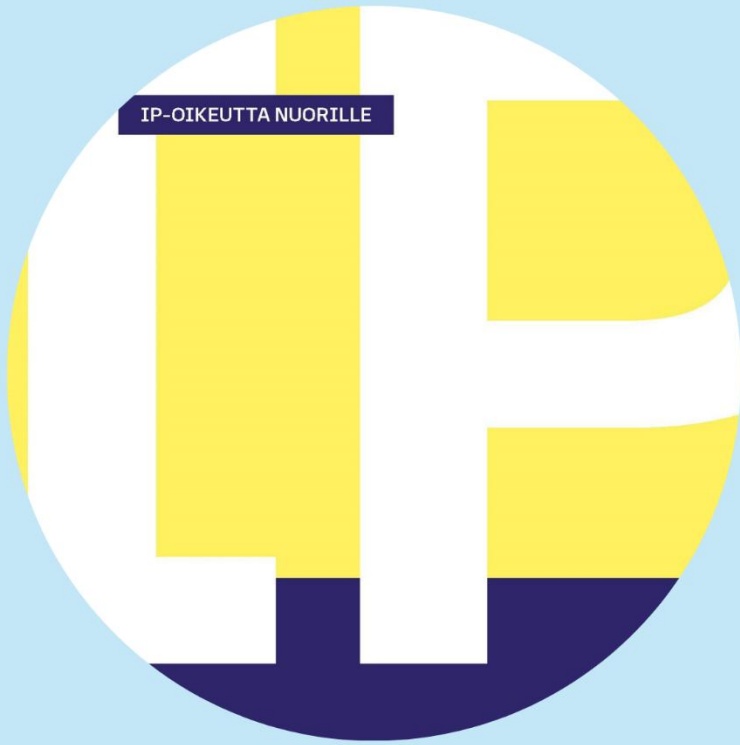
- Immateriaalioikeudet
- Tekijänoikeudet
- Tekijänoikeuksien luovuttaminen
- Teosten käyttö
- Oma tuottaminen

Jatka myöhemmin siitä mihin jäit?

[Kirjaudu](#)

 Kopioisto

IP-oikeuksien opettaminen

Kattava maksuton opetusmateriaali IP-oikeuksista (tekijänoikeus ja teollisoikeudet)

- Opetusvinkit, videot ja tehtävät suomeksi ja ruotsiksi
- Kohderyhmä: Yläkoulu, lukio, ammatillinen opetus ja ammattikorkeakoulu sekä opettajankoulutus

Tavoitteena on lisätä tietoisuutta ja ymmärrystä IP-oikeuksista

www.ipoikeudet.fi

www.iprattigheter.fi

Opetusmateriaalin on tuottanut Kopiosto, TTVK ja PRH yhteistyössä Opetushallituksen kanssa.

- Hankkeen on rahoittanut Euroopan teollisoikeuksien virasto EUIPO

LOPUKSI

MITÄ TEKIJÄNOIKEUS TARKOITTAÄ

TEKIJÄNOIKEUDET OPETUKSESSA

TEKIJÄNOIKEUSTAITOJEN
OPETTAMINEN

**Kopiointiluvalla
täydentävää materiaalia
opetukseen**

Varhaiskasvatus, perusopetus, toinen aste ja vapaa sivistystyö

Kopioisto

KOPIRAITILAN KOULU

 Kopioisto

TIETOA JA UUTISIA

Pysy kuulolla ajankohtaisista tekijänoikeusasioista tilaamalla Kopioiston Oppilaitosuutiset -uutiskirjeemme! Se ilmestyy noin 6–8 kertaa vuodessa. Uutiskirjeessä kerromme muun muassa tekijänoikeuksista, oppilaitosten luparatkaisuksista, Kopiraittilan uusista sisällöistä ja koulutuksistamme. Asiantuntijat vastaavat lukijoiden kysymyksiin uutiskirjeen "Asiantuntija vastaa" -palstalla.

TILAA KOPIOSTON OPPILAITOSUUTISET ➔

<https://www.kopioisto.fi/kopioisto/tekijanoikeustietoa/tekijanoikeustietoa-oppilaitoksille/>

TEKIJÄNOIKEUSJÄRJESTÖT

www.apfi.fi

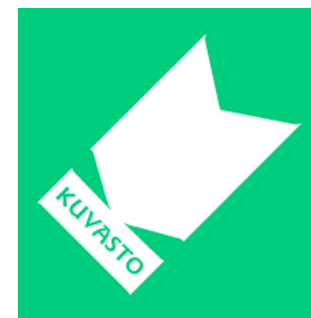
www.gramex.fi

www.kopioisto.fi

www.kuvasto.fi

www.teosto.fi

www.sanasto.fi

TEOSTO

KIITOS!

OTA YHTEYTTÄ

Kysy tekijänoikeuksista

neuvonta@kopiosto.fi

Tiedustele maksutonta koulutusta

kopiosto.fi/koulutukset

Seuraa meitä

[kopiosto](https://kopiosto.fi)

